

Regeringskansliet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
ivana.vujic@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över remiss om att säga ja, Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner, SOU 2026:32

Er beteckning: KN2026/01343

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens ambitioner att underlätta för kommuner att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner och delar utredningens bedömning att staten behöver stärka sitt stöd och rådgivning till kommunerna.

Länsstyrelsen är i huvudsak positiv till utredningens förslag, men framhåller vikten av att föreslagna åtgärder kan anpassas efter den regionala kontexten så att inte samhällsplaneringen försvåras. Länsstyrelsen avstår från att lämna detaljerade synpunkter på utredningens förslag med undantag för förslaget om rådgivningsfunktion.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om rådgivningsfunktion men anser att utredningen inte i tillräcklig utsträckning tagit hänsyn till hur nationella och regionala intressen ska vägas samman eller heller beaktat befintliga regionala aktörers roll och kompetens i den rådgivningsfunktion som föreslås.

Övergripande synpunkter

Små kommuner och landsbygdskommuner

Länsstyrelsen delar bilden att större företagsetableringar kan vara av stor vikt och göra stor skillnad för kommuner och att de samtidigt kan innebära stora åtaganden för enskilda kommuner och regioner.

En viktig poäng som framgår i utredningen är att förutsättningarna skiljer sig kraftigt mellan landets kommuner och att det inte finns en generell uppsättning problem eller lösningar som är tillämpliga i samtliga fall.

Länsstyrelsen delar också bilden av att särskilt mindre kommuner och landsbygdskommuner, som finns i Jönköpings län, har utmaningar att ta emot större företagsetableringar. Osäkerheter i kostnader och intäkter som en etablering eller expansion innebär är en särskilt stor utmaning för mindre landsbygdskommuner där etableringar medför stora investeringar i olika infrastrukturprojekt.

Det regionala perspektivet

Länsstyrelsen är i huvudsak positiv till utredningens förslag, men framhåller vikten av att föreslagna åtgärder kan anpassas efter den regionala kontexten så att inte den regionala utvecklingen eller samhällsplaneringen försvåras.

Exempelvis behövs tydliga kriterier för när incitamentpeng ska betalas ut och hur hänsyn ska tas till regionala förutsättningar och utvecklingsbehov. Förslagen om hyresförlustgaranti, om räntebidrag till personer som bygger/köper nya småhus samt om flyttningsbidrag behöver sättas i relation till den långsiktiga regionala bostadsförsörjningen. Frågor kan uppkomma om lokalisering, efterfrågan och om det leder till lämplig bebyggelsestruktur.

Ytterligare exempel är tillväxtpotten för transportinfrastruktur. Länsstyrelsen ser positivt på att undvika situationer där kommunen förväntas bära stora risker för statlig eller regional infrastruktur. Dock är viktigt att behovet av att investeringar passar in i den regionala planeringen och inte bara löser ett enskilt företags behov. I det sammanhanget är regionernas infrastrukturarbete viktigt och därför bör kopplingar till detta göras.

Statlig rådgivningsfunktion för kommuner

Länsstyrelsen i Jönköpings län tillstyrker förslaget om en statlig rådgivningsfunktion. Vi föreslår dock att Tillväxtverket och länsstyrelserna ges en tydligare roll tillsammans med regionerna som har det regionala utvecklingsansvaret. Detta säkerställer en bredare och mer effektiv rådgivning för kommunerna.

Tillväxtverket, länsstyrelserna och regionerna har redan idag breda utvecklingsuppdrag kopplat till lokal och regional utveckling. De kan också främja en större bredd av företag - även företag på den inhemska arenan och företag som inte är inriktade på export utan snarare expansion. På dessa myndigheter finns redan kunskap och kompetens inom infrastruktur, bostad, miljö, miljöskydd, regional utveckling, kompetensutveckling och näringslivsutveckling. Här finns uppbyggda nätverk med företagsorganisationer som till exempel Handelskammaren som är exportinriktade.

Om Business Sweden - vars huvuduppdrag är investeringsfrämjande - ges en samordnande roll riskerar det att skapa dubbla strukturer, eftersom länsstyrelserna redan har ett reglerat samverkansansvar. En mer effektiv lösning vore att bygga vidare på befintliga strukturer och tydliggöra roller, snarare än att lägga ytterligare ansvar på en aktör.

Kommuners förutsättningar för etableringar varierar beroende på faktorer som geografiskt läge, näringslivsstruktur, marktillgång, infrastruktur och demografi. En regionalt förankrad rådgivningsfunktion skulle därför vara mer effektiv än en centraliserad lösning.

Länsstyrelserna har redan geografisk närvaro, sektorsövergripande uppdrag och etablerade kontakter med kommuner, regioner och statliga myndigheter, vilket gör dem väl lämpade för en samordnande roll. De har instruktionsenliga uppdrag att samordna statliga insatser och främja samverkan mellan olika aktörer. Det innebär exempelvis insatser i samband med etableringar, bland annat kopplat till planerings- och tillståndsprocesser.

I Jönköpings län finns redan ett väl etablerat samarbete mellan Länsstyrelsen, Region Jönköpings län och länets kommuner. JET - Jönköpings län elektrifierar tillsammans, är exempel på initiativ som genomförts i samverkan. Det är ett konkret exempel på precis den

typ av samordning mellan kommuner, näringsliv och energisystem som stora etableringar kräver

Finansiering och säkerhetspolitiska aspekter

Det är viktigt att finansieringen av länsstyrelserna ger möjlighet att delta tidigt i etableringsprocesser utan att ge avkall på redan pågående ärendehandläggningar. Vid stora nationellt intressanta projekt där länsstyrelsen får ett särskilt uppdrag bör därför särskilda medel tilldelas.

Vid en lösning där länsstyrelserna får ett större uppdrag än vad utredningen föreslår vill vi återigen lyfta vikten av att finansiering följer med nya uppdrag till myndigheterna.

Dessutom bör rådgivningsfunktionen beakta *Lagen om granskning av utländska direktinvesteringar* (2023:560), där länsstyrelserna redan har kunskap om skyddsvärda verksamheter och beredskapsfrågor samt upparbetade nätverk med de aktörer som är involverade i granskningarna.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med avdelningschef Emma Willaredt som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Malin Krause, näringslivsstrateg Ann-Christine Bärback och utredare Margareta Bure medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.